



## НІЖИН ТА НІЖИНЩИНА В ПЕРІОД ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ: БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ПОКАЖЧИК

### I. Ніжин у 1941-1943 роках

1. Сообщения Советского Информбюро. Т.5. Июль-декабрь 1943г. – М.: Совинформбюро, 1944. – 316 с.  
С.130: Оперативне зведення від 15 вересня 1943 р. про визволення м.Ніжина.  
С.133: Про трофеї, захоплені радянськими військами під час визволення Ніжина.
2. Кононенко І. З минулого /І.Кононенко // Радянський Ніжин. – 1945. – 15 верес. (№101). – С.2.
3. Матеріали XVI з'їзду Комуністичної партії /більшовиків/ України, 25-28 січня 1949. – 255 с.  
С.15, 19: Ніжин у роки другої світової війни та у післявоєнний час.
4. Супруненко Н.И. Украина в Великой Отечественной войне Советского Союза (1941-1945) / Н.И.Супруненко. – К.: Господитиздат УССР, 1956. – 472 с.  
С.86, 157, 158, 176, 237: м.Ніжин.
5. Киевщина в годы Великой Отечественной войны 1941-1945: Сб. док. / Сост.: Ф.И.Ильин, М.А.Коломойский и др.; Под ред. П.Т.Тронеко. – К.: Обл. кн. – газ. изд-во, 1963. – 736 с.  
С.102, 192, 202, 249, 251, 255, 352: м.Ніжин.
6. Німецько-фашистський окупаційний режим на Україні. Збірник документів і матеріалів. – К.: Держполітвидав УРСР, 1963. – 487 с.  
С.166-117: №119. 25 травня 1942 р. Лист старости Ніжинської райуправи до старшини Вертіївської охоронної поліції про відмовлення «завербованих» їхати в Німеччину.
7. Бейкун І. В боях за Ніжин / І.Бейкун // Під прапором Леніна. – 1965. – 9 травня. (№74). – С.2.  
За матеріалами колишнього військового кореспондента газети «На штурм врага» гвардійського корпусу, що визволяв Ніжин.
8. Симоненко В. Гомін минулих днів /В.Симоненко // Під прапором Леніна. – 1966. – 9 травня. (№72). – С.3.  
Ніжин в роки окупації.
9. Симоненко В. Ніжинщина в дні війни /В.Симоненко // Під прапором Леніна. – 1966. – 21 черв. (№96). – С.3.  
Ніжин в 1941 р.

## НІЖИНСЬКА СТАРОВИНА

---

10. Симоненко В. Літопис суворих часів (1941-1945 рр.) /В.Симоненко // Під прапором Леніна. – 1967. – 12 травня. (№74). – С.3, 4.

Події воєнних часів на шпальтах газет «Більшовик Ніжинщини», «Ніжинські вісті», «Радянський Ніжин», що виходили в 40-ві роки.

11. Іранич К. Пам'ять серця / К.Іранич // Під прапором Леніна. – 1968. – 7 верес. (№140). – С.4.

Із спогадів учасника визволення Ніжина, колишнього танкіста М.С.Казаряна.

12. Левенко А. Ялинки тягнуться в блакить /А.Левенко// Комсомольський гарт. – 1968. – 15 жовт.

Ніжинщина в роки війни.

13. Побелян М. Молодь Ніжинщини – фронту / М.Побелян // Під прапором Леніна. – 1968. – 21 черв. (№95). – С.2.

За сторінками газет 1943-1945 років.

14. Свобода Л. Від Бузулука до Праги. Спогади президента Чехословацької соціалістичної республіки. – 2-е вид. / Л.Свобода. – К.: Політвидав України, 1968. – 412 с.

С.198-200: Перехід підрозділів 1-го чехословацького корпусу через Ніжин восени 1943 року.

15. Симоненко В. Незабутні вересневі дні / В.Симоненко // Під прапором Леніна. – 1968. – 14 верес.(№144). – С.3, 4.

Ніжин, Ніжинщина періоду окупації.

16. Шульман Ю.Д. Пам'ятаємо / Ю.Д.Шульман // Під прапором Леніна. – 1968. – 6 лют. (№21). – С.3.

Спогади колишнього фронтовика про визволення Ніжина.

17. З історичного формуляру 132-ї Бахмацької Червонопрапорної стрілецької дивізії про бої за визволення міст Бахмача, Ніжина та форсування Десни. Вересень 1943 р. // Чернігівщина у Великій Вітчизняній війні 1941–1945 рр. Добірка документів. – Чернігів, 1970. – С.158-162 (машинописна копія).

18. Локтіонов І.І. Військові моряки дніпровці та дунайці в боях за Україну в 1941 р. /І.І.Локтіонов // Укр. іст. журнал. – 1970. – №5. – С.64-70.

С.68: Оборона Ніжина.

19. Чернігівщина у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 рр. Добірка документів / Упорядники: О.П.Тессен, І.Й.Рабинович, Б.Ф.Юр'єв. – Чернігів, 1970. – 185 с. – (Чернігів, обл. держ. архів. Машинописна копія).

С.2, 6, 40, 41, 71, 118, 159, 161, 162: м.Ніжин.

20. Киселев А. Молодость и зрелость полководца: / О генерале армии дважды Герое Советского Союза И.Д.Черняховском /А.Киселев. – М.: Политиздат, 1971. – 117 с.

С.76, 80: Визволення Ніжина у вересні 1943 військами під командуванням І.Д.Черняховського.

21. Рудик М. Війна ввірвалась в наш дім... / М.Рудик // Під прапором Леніна. – 1971. – 22 черв. (№98). – С.2, 3.

1941 рік. Місто і район.

22. Рудик М. Молодь Ніжинщини на трудовому фронті / М.Рудик // Під прапором Леніна. – 1971. – 15 верес. (№147). – С.4.

1943-1945 роки.

23. Трунов П. Було це в Ніжині / П.Трунов // Під прапором Леніна. – 1971. – 23 лют. (№30). – С.3.

1943 рік. Спогади підполковника запасу.

24. В пламени сражений: (Боевой путь 13-й армии). – М.: Воениздат, 1973. – 344 с.

С.129, 135: Визволення Ніжина у вересні 1943 року.

25. Від радянського Інформбюро. Оперативне зведення за 15 вересня 1943 року (звільнення Ніжина) // Під прапором Леніна. – 1973. – 15 верес. (№146). – С.2; 1978. – 15 верес. (№148). – С.2; 1987. – 12 верес. (№146). – С.2.

26. Кондратьев М.Г. Мир гартуємо працею / М.Г.Кондратьев // Під прапором Леніна. – 1973. – 15 верес. (№146). – С.1, 2.

Ніжин за роки окупації та на початку 1970-х років.

27. Костенко І.П. На ніжинському напрямку / І.Костенко // Під прапором Леніна. – 1973. – І серп. – С.3, 4.

Бої за визволення міста.

28. Наказ Верховного Головнокомандуючого генералу армії Рокоссовському (звільнення Ніжина) // Під прапором Леніна. – 1973. – 15 верес. (№146). – С.1; 1978. – 15 верес. (№148). – С.1. – (Передрук з газети «Правда», №230, 16 вересня 1943 року).

29. Пуханов П. Ніжинська гвардійська / П.Пуханов // Під прапором Леніна. – 1973. – 15 верес. (№146). – С.4.

Стаття полковника запасу, колишнього помначштабу 25-ї гвардійської Ніжинської ордену Богдана Хмельницького бригади, що брала участь у звільненні міста у 1943 році.

30. Рудик М. Гартувались в полум'ї, в порохівім диму / М.Рудик // Під прапором Леніна. – 1973. – 17 лип. (№111). – С.3.

Ніжин під час окупації і після звільнення. Участь молоді у боях з окупантами і відбудові народного господарства.

31. Рудик М. Молоді ентузіасти відбудови / М.Рудик // Під прапором Леніна. – 1973. – 21 серп. (№131). – С.3.

Ніжин в 1943-1945 роках.

32. Сенік І. Пам'ять серця / І.Сенік // Під прапором Леніна. – 1973. – 15 верес. (№146). – С.4.

Стаття гвардії капітана запасу 7-го Гвардійського механізованого корпусу, який звільняв Ніжин.

33. Симоненко В. Документи полум'яних років / В.Симоненко // Під прапором Леніна. – 1973. – 11 верес. (№143). – С.2, 3.

Цитати з документальних джерел років окупації Ніжина і коментарі до них.

34. Шерстюк І. Дорогами перемог / І.Шерстюк // Під прапором Леніна. – 1973. – 15 верес. (№146). – С.3.

Стаття колишнього мінера-розвідника 15-го стрілецького корпусу, який звільняв Ніжин.

35. Данилюк М. На службі фронту і тилу / М.Данилюк, М.Панчук. – К.: Політвидав України, 1974. – 111 с.

С.9, 17, 18, 26, 64, 79: Залізничники Ніжина під час другої світової війни.

36. Кузьменко І. Бійці пригадали війну... / І.Кузьменко // Під прапором Леніна. – 1974. – 14 верес. (№147). – С.2, 3.

Спогади учасників боїв за звільнення Ніжина.

37. Симоненко В. Гнів і помста / В.Симоненко // Під прапором Леніна. – 1974. – 2 жовтня. (№158). – С.3.

Ніжин під час окупації.

38. Шоходько В. Грудьми на захист Батьківщини / В.Шоходько // Під прапором Леніна. – 1974. – 21 верес. (№151-152). – С.3.

Місто і район в 1941 р.

39. Стогнут К. За ніжність / К.Стогнут // Під прапором Леніна. – 1975. – 4 квіт. (№54). – С.3.

1941 рік. Спогади колишньої медсестри госпіталю №1118, що формувався в Ніжині.

40. Горчаков П.А. Время тревог и побед / П.А.Горчаков. – М.: Воениздат, 1977. – 272 с.: портр., ил. – (Военные мемуары).

С.140, 143, 144: Бої за визволення Ніжина.

41. Бобров В. Гвардійський Ніжинський / В.Бобров // Під прапором Леніна. – 1978. – 11 лют. (№25). – С.3; 15 берез. (№43/; 24 берез. (№48). – С.2.

Стаття підполковника у відставці, колишнього офіцера штабу 7-го Гвардійського Ніжинсько-Кузбаського Механізованого корпусу, що брав участь у звільненні Ніжина.

42. Букреєв Г. Спогади воїна / Г.Букреєв // Під прапором Леніна. – 1978. – 15 верес. (№148). – С.3.

Стаття майора запасу, який у чині старшого лейтенанта брав участь у звільненні Ніжина.

43. Єфремов В. Ескадрильї летять за обрій: Фронтowa повість / Літ. запис А.Хорунжого / В.Єфремов. – К.: Рад. письменник, 1978. – 352 с.: портр.

С.80-104: Спогади двічі Героя Радянського Союзу, колишнього льотчика 10-го гвардійського Київського авіаційного полку про оборонні бої у серпні-вересні 1941 р. за Ніжин та інші міста Чернігівської області.

44. Костенко І. Осіннім світанком / І.Костенко, В.Шоходько // Під прапором Леніна. – 1978. – 15 верес. (№148). – С.2, 3.

Звільнення Ніжина силами частин і з'єднань 60 армії.

45. На Ніжинському напрямку // Під прапором Леніна. – 1978. – 15 верес. (№148). – С.2. – (Передрук з газети «Известия», №218, 15 вересня 1943 р.).

46. Черниговщина в период Великой Отечественной войны (1941-1945 гг.): Сб. док. и материалов / Сост.: С.М.Мельник и др. – К.: Политиздат Украины, 1978. – 418 с.

Про місто Ніжин: документи № 14, 41, 48, 133, 150, 159, 160, 165, 189, 200, 203, 207-211, 250, 254, 259, 260, 273, 282.

47. Шарипов А. Черняховский / Предисл. В.Чуйкова / А.Шарипов. – М.: Мол. гвардия, 1978. – 304 с.: ил. – (Жизнь замечательных людей. Серия биографий. Вып. 14 /584/).

С.150-152: Визволення Ніжина та інших міст Чернігівської області військами 60-ї армії.

48. Рудящий М. І радість визволення, і гіркота втрат (Уривок з наукової студентської роботи «Ніжинщина в період Великої Вітчизняної війни») / М.Рудящий // Під прапором Леніна. – 1980. – 1 листоп. (№175). – С.3.

49. Рудящий М. Усе для фронту, усе для перемоги / М.Рудящий // Під прапором Леніна. – 1980. – 12 листоп. (№180). – С.3.

50. Симоненко В. Кривавий світанок / В.Симоненко // Під прапором Леніна. – 1981. – 20 черв. (№98). – С.2.

51. Кулаков О. Це було 39 років тому / О.Кулаков // Під прапором Леніна. – 1982. – 15 верес. (№148). – С.3.

Стаття підполковника у відставці, учасника визволення Ніжина.

52. Трояновский П. На восьми фронтах / П.Трояновский. – М.: Воениздат, 1982. – 256 с.: портр. – (Военные мемуары).

С.23-24, 145-147, 154, 157-159, 166-167: Про визволення Ніжина та інших міст області.

53. Гордієнко Д.Незабутнє / Д.Гордієнко // Під прапором Леніна. – 1983. – 14 верес. (№146). – С.1; 1987. – 12 верес. (№146). – С.2.

Спогади колишнього старшого сержанта, командира відділення розвідки 3-го десантного батальйону 26 гвардійської Севської Ніжинської моторизованої бригади,

54. Чарупа Ф. Вони визволяли наше місто / Ф.Чарупа // Під прапором Леніна. – 1983. – 2 верес. (№139). – С.3; 3 верес. (№140). – С.2; 6 верес. (№141). – С.3; 7 верес. (№142). – С.3; 9 верес. (№143). – С.3; 13 верес. (№145). – С.3; 14 верес. /146). – С.2.

Документальна розповідь про фронтові частини і з'єднання, що брали участь у звільненні Ніжина.

55. Шерстюк І. Це було в Ніжині / І.Шерстюк // Під прапором Леніна. – 1983. – 2 лип. (№104). – С.3.

Спогади учасника звільнення Ніжина.

56. Шоходько В. І як зустрічали! / В.Шоходько // Під прапором Леніна. – 1983. – 14 верес. (№146). – С.3.

За спогадами А.М.Терехіна, колишнього визволителя Ніжина.

57. Эренбург И. Летопись мужества: Публицистические статьи военных лет. – 2-е изд., доп. / И.Эренбург. – М.: Сов. писатель, 1983. – 350 с.: ил., портр.

С.274: м.Ніжин у 1943 р.

58. Кузьменко І. Здрастуй, Ніжине вересневий! / І.Кузьменко // Під прапором Леніна. – 1984. – 15 верес. (№148). – С.3.

Спогади А.А.Позднякова, одного з визволителів Ніжина.

59. Кулаков А. Салют визволителям / А.Кулаков // Під прапором Леніна. – 1985. – 14 верес. (№148). – С.3.

Спогади підполковника у відставці про бої під Ніжином.

60. Огляд колекції мікрофотокопій документів німецько-фашистської окупаційної адміністрації і командування частин вермахту, що діяли на тимчасово захопленій гітлерівцями території України в період Великої Вітчизняної війни (публікацію підготували В.М.Нем'ятний, О.Л.Штиволака) // Архіви України. – 1985. – №1. – С.44-49.

С.47: Документ про знищення людей у Чернігові і Ніжині в листопаді і грудні 1941.

61. Першина Т.С. Фашистский геноцид на Украине. 1941-1944 /Отв. ред. М.В.Коваль / Т.С.Першина. – К.: Наук.думка, 1985. – 170 с.  
С.32, 34, 54, 62, 63, 87, 99, 104, 152: Чернігів, Ніжин.
62. Советская Украина в годы Великой Отечественной войны 1941-1945. Документы и материалы в 3-х томах. – 2-е изд., доп. – К., 1985.  
Т. 1 (22 июня 1941-18 нояб.1942). – 519 с.  
Документы № 194, 274, 304: г.Нежин.  
Т. 2 (19 нояб.1942-конец 1943). – 512 с.  
Документы №45, 46, 163, 169, 196, 203, 220, 259, 264: город, станция, железнодорожный узел Нежин.
63. Москаленко Г. На Ніжинському напрямку : Спогади артилериста / Г.Москаленко // Під прапором Леніна. – 1986. – 21 черв. (№100). – С.3. Серпень 1943 року.
64. Мовою фактів // Під прапором Леніна. – 1987. – 12 верес. (№146). – С.2.  
Перелік зруйнованих та пограбованих об'єктів в Ніжині під час окупації.
65. Кононов Г. Прапор над інститутом / Г.Кононов // Під прапором Леніна. – 1988. – 14 верес. (№147). – С.3.  
Спогади визволителя Ніжина.
66. Пуханов П. Гриміла канонада / П.Пуханов // Під прапором Леніна. – 1988. – 14 верес. (№147). – С.2.  
Спогади гвардії полковника у відставці, учасника звільнення Ніжина.
67. Рудик М. Йшла війна народна / М.Рудик // Під прапором Леніна. – 1938. – 8 лип. (№108). – С.2, 3.  
Комсомольці Ніжина і району під час окупації.
68. Шевченко М. У червні спозаранку / М.Шевченко // Під прапором Леніна. – 1988. – 22 черв. (№99). – С.3.  
Спогади про початок війни колишнього бійця Ніжинського винищувального батальйону, тоді учня 9 класу.
69. Шувалов Б. Незабутнє / Б.Шувалов // Під прапором Леніна. – 1988. – 14 верес. (№147). – С.1.  
Спогади учасника звільнення Ніжина.
70. Кузьменко І. Доземний уклін визволителям! / І.Кузьменко // Під прапором Леніна. – 1989. – 15 верес. (№148). – С.1.  
Спогади очевидця про роки окупації Ніжина фашистами.
71. Симоненко В. За ґратами «нового порядку» / В.Симоненко // Під прапором Леніна. – 1990. – 14 верес. (№147). – С.4.  
Ніжин і район в 1941-1942 рр.
72. Каганов Ю. Ніжинський Бабин Яр / Ю.Каганов // Під прапором Леніна. – 1991. – 2 жовт. (№112). – С.2.  
Масові розстріли мирного населення міста, що почалися 8 жовтня 1941 року.
73. Симоненко В. Переконалися /В.Симоненко // Під прапором Леніна. – 1991. – 12 черв. (№59). – С.3.  
Ніжин під час окупації.

74. Софін М. Були мирними людьми... // Деснянська правда. – 1991. – 8 трав. (№80). – С.4; Під прапором Леніна. – 1991. – 15 трав. (№51). – С.2.

Масові розстріли в ніжинській в'язниці під час окупації.

75. Марценюк С. Чорна ніч окупації / С.Марценюк, В.Симоненко // Ніжин. вісник. – 1992. – 6 трав. (№38). – С.2; 13 трав. (№40). – С.2; 16 трав. (№41). – С.2.

76. Шоходько В. Незабутнє /В.Шоходько // Ніжин. вісник. – 1992. – 12 верес. (№75). – С.1, 2.  
Бої за визволення міста.

77. Кононенко В. Салютувала Москва / В.Кононенко // Ніжин. вісник. – 1993. – 14 верес. (№105). – С.2.

Спогади учасника визволення Ніжина.

78. Симоненко В. Свідчать архіви / В.Симоненко // Ніжин. вісник. – 1994. – 5 жовт. (№78). – С.2, 3.

Стан освіти та культури в Ніжині за часів окупації.

79. Шоходько В. Рішення приймав Корчагін / В.Шоходько // Ніжин. вісник. – 1994. – 21 верес. (№74). – С.2.

Бої за визволення Ніжина у вересні 1943.

80. Ніжин у Великій Вітчизняній (Матеріали підготували працівники Ніжинського краєзнавчого музею: В.М.Ємельянов, Н.П.Онищенко, О.П.Пономар, С.В.Пасічник) // Вісті. – 1995. – 17 берез. (№9). – С.4.

81. Ніжин у Великій Вітчизняній (Окремі факти) // Вісті. – 1995. – 15 верес. (№35). – С.1.

82. Симоненко В. Руйнівники культури /В.Симоненко // Вісті. – 1995. – 28 квіт. (№15). – С.4.

«Турбота» окупантів щодо освіти, культури, охорони здоров'я поневоленого населення.

83. Шоходько В. З ненавистю до фашистів / В.Шоходько // Вісті. – 1995. – 24 берез. (№10). – С.4.

1941 рік. Реакція на події перших місяців війни населення міста і району.

84. Горлач М. Не скорилися ворогові / М.Горлач // Вісті. – 1997. – 12 верес. (№37). – С.2.

Окупація і звільнення міста.

85. Костенко І. Визволення Ніжина і Ніжинщини від німецько-фашистських окупантів / І.Костенко // Історія та культура Лівобережжя України. – К.; Ніжин, 1997. – С.184-190.

86. Костенко І. Визволителі / І.Костенко // Вісті. – 1997. – 12 верес. (№37). – С.2, 4, 6.

Бої за звільнення Ніжина.

87. Симоненко В. Крест и свастика: К началу оккупации Черниговщины немецко-фашистскими войсками // Черниговский полдень. – 1997. – 4 сент. – С.2.

Ніжин періоду окупації.

88. Симоненко В. Невігластво окупантів / В.Симоненко // Вісті. – 1997. – 12 верес. (№37). – С.4, 5.

«Культурна» політика фашистських окупантів в Ніжині.

89. Греченко Г. Під гітлерівським чоботом / Г.Греченко // Ніжин. вісник. – 1998. – 8 лип. (№53/; 15 лип. (№55/; 22 лип. (№57). – С.2; 29 лип. (№59).

Ніжин і район в роки окупації.

90. Лактионов Н. Помним / Н.Лактионов // Ніжинський вісник. – 1998. – 2 верес. (№68). – С.2.

Стаття секретаря Ради ветеранів 7-го Ніжинсько-Кузбаського ордена Суворова механізованого корпусу про звільнення Ніжина в 1943.

91. Симоненко В. Раби під знаком свастики / В.Симоненко // Вісті. – 1998. – 11 верес. (№37). – С.3, 4.

Ніжин у роки окупації.

92. Симоненко В. У чорні роки окупації / В.Симоненко // Деснянська правда. – 1998. – 16 верес. (№148). – С.2.

93. Каганова І. Друковані та архівні джерела про Чернігівщину часів 1941-1943 років / І.Каганова // Сіверянський літопис. – 1999. – №5. – С.172-175.

94. Симоненко В. У дні війни / В.Симоненко // Ніжин. вісник. – 1999. – 16 черв. (№44). – С.1, 3.

Студенти і викладачі Ніжинського педагогічного інституту в роки війни.

95. Шоходько В. Незабутній вересень / В.Шоходько // Ніжин. вісник. – 1999. – 15 верес. (№69). – С.3.

Визволення Ніжина у вересні 1943 р.

96. Овсянников М. Ніхто не забутий, ніщо не забуте / М.Овсянников // Ніжин. вісник. – 2000. – 19 лип. (№55). – С.2.

Спогади ветерана Збройних Сил про окупацію Чернігівщини, зокрема Ніжина.

97. Симоненко В. Медицина під знаком свастики / В.Симоненко // Вісті. – 2000. – 5 трав. (№18). – С.3.

1941-1943 роки. Окупаційний режим у Ніжині. Медико-санітарний стан у місті.

98. Симоненко В. Не обійшлись без газети й окупанти / В.Симоненко // Ніжин. вісник. – 2000. – 2 серп. (№59). – С.3.

Під час окупації Ніжина за наказом міського голови в місті виходила газета «Ніжинські вісті», яка обслуговувала окупантів.

99. Труш С. Запалювали інших / С.Труш // Вісті. – 2000. – 10 листоп. (№45). – С.5.

Ніжин 1941-1943 років. За архівними даними.

100. Ємельянов В. Ніжинський «Бабин Яр» / В.Ємельянов // Євреї в Ніжині: Наук. зб. Вип.ІІІ. – Ніжин, 2001. – С.96-100.

Масові розстріли євреїв, циган та людей інших національностей в Ніжині в 1941 році. За спогадами очевидців.

101. Задко В. Військові дії на Придесенні у 1941-1943 роках / В.Задко // Сівер. літопис. – 2001. – №3. – С.26-51.

С.26, 27, 33, 46: м.Ніжин.

102. Каганов Ю. Ніжинський Бабин Яр / Ю.Каганов // Ніжин вісник. – 2001. – 10 жовт. (№77). – С.3.

Масові розстріли євреїв та людей інших національностей під час окупації міста на території колишнього клінкерного заводу.



103. Симоненко В. Ринок під знаком свастики / В.Симоненко // Ніжин. вісник. – 2001. – 20 черв. (№46). – С.2.

Становище з продовольством у місті і районі під час окупації.

104. Шоходько В. Ніжинські амазонки ХХ століття / В.Шоходько // Ніжин.вісник. – 2001. – 7 берез. (№18). – С.3.

Ніжинські жінки в роки боротьби проти німецько-фашистських загарбників.

105. Чернігівщина у вогні: Календар 2003 / Авт.-упоряд. Л.М.Корбач. – К.: Укр. Центр. духов. культури, 2002. – 767 с.: іл. – (Чернігів. земляцтво).

С.80: Лист старости Ніжинської райуправи до старшини Вертіївської охоронної поліції про відмовлення «завербованих» їхати в Німеччину. 25 травня 1942 р.

С.160: 3 доповіді Надзвичайної Державної комісії про кількість розстріляних, закатованих та вигнаних у рабство жителів Чернігівської області. 1941-1943 роки.

С.454, 456: Корреспонденція о боях за звільнення міста Нежина. 16 вересня 1943 г. Битва за город Нежин.

106. Зоценко Ю. Визволення / Ю.Зоценко // Ніжин. вісник. – 2003. – 13 верес. (№72). – С.2.

107. Петриченко В. Ніжин у Великій Вітчизняній війні періоду німецько-фашистської окупації / В.Петриченко // Ніжин. вісник. – 2003. – 19 черв. (№47). – С.3.

108. Крапив'янський С. 15 вересня – День визволення Ніжина / С.Крапив'янський // Альма матер. – 2004. – №1. – Вересень. – С.2.

1943 рік. Бої за звільнення міста.

109. Ніжин: древній і завжди юний / Авт.-упоряд. Л.Б.Петренко. – Ніжин: ТОВ «Аспект-Поліграф», 2004. – 384 с.: іл. портр.

С.217-256: Ніжин років Другої світової війни.

110. Зоценко Ю. Окупація / Ю.Зоценко // Ніжин. вісник. – 2005. – 8 верес. (№69). – С.7.

111. Кулик В. Ніжин в період окупації 1941-1943 рр. / В.Кулик // Вісті. – 2005. – 8 лип. (№27). – С.4.

112. Ващенко О.А. Німецько-фашистська окупація в Ніжині 1941-1943 рр. / О.А.Ващенко // Часопис наук. праць викладачів іст.-юридичного факультету. Вип. 1. – Ніжин, 2006. – С.125-132.

Друкуються уривки з публікації О.О.Кузнецова «Спогади про часи німецько-фашистської окупації в Ніжині».

113. Визвольний вересень. Добірка матеріалів з газет та фондів Держархіву Чернігів. області 1941-1944 років стосовно Ніжина і району. Підготувала А.Морозова // Ніжин. вісник. – 2006. – 14 верес. (№76). – С.2; 16 верес. (№77). – С.2.

114. Ємельянов В. Двічі розстріляний: історично-документальна повість / В.Ємельянов. – Ніжин: ТОВ «Аспект-Поліграф», 2006. – 368 с.

Новобасанське підпілля (Чернігівщина).

С.37, 38, 48, 75-77, 79, 96, 106, 125, 126, 131-133, 137, 138, 314, 356: м.Ніжин, ніжинська в'язниця в 1941-1942 роках.

115. Шморгун В. У боях за Бахмач і Ніжин / В.Шморгун // Деснянська правда. – 2006. – 21 верес. (№10). – С.8.

Спогади воїна колишньої 132-ї Бахмацько-Варшавської двічі Червонопрапорної ордена Суворова стрілецької дивізії.

116. Дудченко Г. Ніжинська управа в 1941-1943 роках: Становлення кадрового складу та організаційної структури / Г.Дудченко, Н.Тучина // Ніжинська старовина: Іст.-культуролог. зб. Вип. 3. – Ніжин, 2007. – С.34-38.

116а. Дудченко Г. Ніжинське головне лісництво в 1941-43 рр.: функції та організаційна структура / Дудченко Г., Коваленко Є. // Література та культура Полісся. Вип. 35. Філологія, історія та культура Полісся на перетині думок. – Ніжин, 2007. – С.187-193.

116б. Андрусенко Н. Організація навчального процесу в Ніжинській сільськогосподарській та технічній школі в період окупації (1942-43 рр.) / Андрусенко Н., Дудченко Г. // Література та культура Полісся. Вип. 35. Філологія, історія та культура Полісся на перетині думок. – Ніжин, 2007. – С.293-309.

116в. Кулик В.В. Ніжин в період окупації фашистами (1941-1943) // Література та культура Полісся. Вип. 35. Філологія, історія та культура Полісся на перетині думок. – Ніжин, 2007.

### II. Рух опору

117. Суярко Л. Палкі серця / Л.Суярко // Дніпро. – 1944. – №10. – С.93-106.

Документально-художня повість про ніжинську підпільну організацію на чолі з Я.Батюком.

118. По заклику серця (Світлій пам'яті Якова Батюка) // Радянський Ніжин. – 1948. – 31 жовт. (№130). – С.2.

Із матеріалів, зібраних студентами педінституту (Костенко, Донець, Гапонюк, Мартиненко) про підпільну організацію Якова Батюка.

119. Бедзик Д. Плем'я нескоримих. Нариси про комсомольське підпілля на Україні в дні Вітчизняної війни. – К., 1949. – 73 с.

С.45-54: Історія одного подвигу. Ніжинська підпільна комсомольсько-молодіжна організація на Чернігівщині.

120. Гапонюк С.Д. Ніжинська підпільно-комсомольська організація в період Великої Вітчизняної війни 1941-1945 рр / С.Д.Гапонюк, Г.Т.Донець, І.П.Костенко, І.І.Мартиненко // Наук. записки/ Ніжин. держ. пед. ін-т ім. М.В.Гоголя. – К., 1952. – Т. 3. – С.79-97.

121. Донець Г. Ніжинська підпільна комсомольська організація (Я.Батюка) / Г.Донець // Радянський Ніжин. – 1957. – 31 лип. (№90). – С.2.

122. Донець Г. Ніжинські підпільники / Г.Донець, І.Костенко // Комсомольці-підпільники Чернігівщини в роки Великої Вітчизняної війни. – Чернігів, 1958. – С.18-29.

123. Тронько П. Бессмертие юных / П.Тронько. – М.: Мол. гвардия, 1958. – 168 с.

С.126-128: Подпольная комсомольская организация г.Нежина.

124. Коваль І. Шлях у безсмертя / І.Коваль, Ю.Козовський // Вилітали орлята в грозу: Документально-художні нариси. – К., 1959. – 185 с.

С.45-53: Комсомольці-підпільники Ніжина.

125. По місцях комсомольської слави. Довідник-путівник. – К.: Молодь, 1959. – 384 с.

С.379-381: Ніжинська підпільна комсомольсько-молодіжна організація під керівництвом Якова Батюка.